

Lekcja edukacyjna dla 5-6 klas szkoły podstawowej

Temat:

Jak reagować, kiedy doświadczasz lub jesteś świadkiem przemocy?

Cel:

1. zapoznanie uczniów z terminem „przemoc”,
2. dostarczenie wiedzy o różnych rodzajach przemocy,
3. uwrażliwienie uczniów na nieoczywiste sytuacje w których ludzie doświadczają przemocy,
4. przedstawienie uczniom możliwych sposobów radzenia sobie w sytuacji, w której są ofiarą lub świadkiem przemocy.

Potrzebne materiały:

1. wydrukowane historyjki,
2. tablica i kreda lub flipchart i marker.

Czas trwania:

Jedna godzina lekcyjna.

Jeśli istnieje taka możliwość najlepiej ułożyć krzesła w kręgu.

Scenariusz:

1. Zapoznanie uczniów z tematem lekcji. Zawarcie kontraktu z uczniami poprzez pytanie: *co byłoby wam potrzebne, aby podczas lekcji czuć się bezpiecznie oraz móc swobodnie się wypowiadać?* Wspólne ustalenie najważniejszych zasad pomocnych nauczycielowi oraz uczniom, zapisanie ich i zaprezentowanie w widocznym miejscu przez całą lekcję.
2. Pytanie do klasy: *czym jest przemoc?* Przemoc to celowe działanie (lub brak działania), gdzie jedna osoba ma przewagę nad drugą. Osoba, która doświadcza przemocy, doświadcza cierpienia (fizycznego i/lub psychicznego).
3. Pytanie do klasy: *podajcie przykłady zachowań, które są przemocą.* Jeśli uczniowie sami nie podadzą przykładów, ważne jest aby podać im takie, które dla nich mogą być mniej oczywiste, np.: złośliwe, negatywne komentarze („jesteś głupi”), podłożenie nogi, groźby, niszczenie rzeczy należących do innej osoby, nieprzyjemne reakcje na osobę (udawanie, że nie istnieje, zatykanie nosa, kiedy przechodzi obok), dokuczliwe komentarze, memy, filmiki w Internecie.
Ważne by uczniowie wiedzieli, że istnieje przemoc fizyczna i psychiczna (werbalna oraz niewerbalna – np. gest kciuka w dół jako reakcja na konkretną osobę).
4. Podzielenie uczniów na 4 grupy i rozdanie karteczek z historyjkami. Każda z grup ma za zadanie zastanowić się, jak opisana osoba może zareagować w konkretnej sytuacji.
5. Przedstawienie pracy na forum oraz wyciągnięcie wniosków. Jak można reagować na przemoc?

- Jeśli jesteś świadkiem przemocy fizycznej, najpierw oceń, czy jesteś bezpieczny, jeśli nie ma w pobliżu osób, które mogłyby zareagować – wezwij pomoc.
- Jeśli znalazłeś się w sytuacji, w której nie czujesz się bezpiecznie, np. masz wrażenie, że ktoś obcy za bardzo Ci się przygląda, podejdź do kogoś i zagadaj (możesz powiedzieć wprost o swoich obawach albo rozpocząć rozmowę na zupełnie inny temat). Staraj się nie dać sprowokować do bójki – lepiej odejść. Kiedy napastnicy chcą pieniędzy lepiej je oddać niż narażać się na pobicie.
- Możliwe reakcje na złośliwe komentarze: ignorowanie, odpowiadanie: „ja tak o sobie nie myślę”, „nie mów tak o mnie”, „a mnie moja bluzka się podoba”.
- Warto rozmawiać o nieprzyjemnych sytuacjach ze swoim kolegą/koleżanką.
- Najważniejsze jest to, by opowiedzieć o nieprzyjemnych lub niepokojących sytuacjach zaufanej osobie dorosłej – może to być wychowawca lub inny nauczyciel, pedagog/psycholog szkolny, rodzic, starsze rodzeństwo. Warto zapytać uczniów, czy wiedzą, gdzie w szkole jest pokój pedagoga/psychologa i w jakich godzinach można się do niego zgłosić.
- Istnieją również telefony zaufania dla osób doświadczających przemocy oraz jej świadków, pod które można zadzwonić i tam uzyskać odpowiednią pomoc.

6. Rozdanie ulotek

Historyjki:

1. Marta jest uczennicą piątej klasy szkoły podstawowej. Od początku nie potrafiła dogadać się z pozostałymi uczniami. Do tej pory była raczej niewidoczna. Od jakiegoś czasu słyszy od rówieśników przykre komentarze na swój temat. Wczoraj po swojej wypowiedzi na języku polskim ktoś powiedział „głupia jesteś”, a kilka dni wcześniej dziewczyny z jej klasy powiedziały jej, że beznadziejnie się ubiera. Marta chciałaby, aby pozostali uczniowie nie mówili tak do niej i traktowali ją z szacunkiem. Co może zrobić Marta?
2. Filip uczęszcza do szóstej klasy. Jest lubiany przez swoich kolegów. Filip mieszka niedaleko młodszego od siebie o dwa lata Kacpra. Chłopiec był ostatnio świadkiem, jak kilku uczniów z jego klasy szarpie Kacpra. Nie jest pewny, ale wydaje mu się, że kiedyś widział, jak Kacper oddawał im pieniądze. Co powinien zrobić Filip?
3. Ala we wtorki po lekcjach chodzi na zajęcia dodatkowe. Do domu wraca późnym popołudniem, autobusem. Potem musi przejść przez park. W zeszłym tygodniu zauważyła trzech chłopaków bijących innego. Rozpoznała w nich uczniów ze swojej szkoły. Co powinna zrobić Ala?
4. Maciej jest wesołym dwunastolatkiem. Jego największą pasją jest czytanie książek. Miesiąc temu postanowił prowadzić bloga, na którym opisuje książki, które przeczytał. Na początku był bardzo zadowolony i sprawiało mu to wiele radości. Od kilku dni pod wpisami pojawiają się obraźliwe komentarze od osoby o nicku „ktoś z Twojej szkoły”. Przykładowe komentarze to: „kujon”, „myślisz, że w ten sposób podliziesz się nauczycielom ze swojej klasy?”, „i tak daleko nie zajdziesz”. Co powinien zrobić Maciek?